

МЕДІАКОМУНІКАЦІЇ В ІСТОРИЧНОМУ ВИМІРІ

Дельфіна Ертановська

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-6230-8244>

Університет інформаційних технологій та менеджменту в Жешуві
(Жешув, Польща),
EPISThinTanke.V.
(Munich, Germany)
delfinaertanowska@gmail.com

УДК 070:004]:32.019.57(477+4)

МЕДІА Й ПОЛІТИКА ПАМ'ЯТІ У ЦИФРОВУ ДОБУ: ВИКЛИКИ ФЕЙКІВ ТА РОЛЬ ФАКТЧЕКІНГУ НА ПРИКЛАДІ ІСТОРИЧНОЇ ДЕЗІНФОРМАЦІЇ ЩОДО ФАЛЬСИФІКАЦІЇ УКРАЇНСЬКОЇ ІСТОРІЇ В ЄВРОПЕЙСЬКОМУ СОЮЗІ

DOI 10.37222/2786-7552-2025-7-8

У цифрову добу засоби масової інформації перетворюються на ключових акторів політики пам'яті, адже саме через них суспільства конструюють і транслюють інтерпретації минулого. Проте динамічність онлайн-середовища створює сприятливі умови для поширення фейків, маніпуляцій та історичної дезінформації.

У статті порушено питання фальсифікації історії на прикладі етнічних українських земель, які нині входять до складу Польщі, Словаччини та Угорщини, а також історична політика цих країн, спрямована на применшення або спотворення як етнічного походження їхніх корінних мешканців, так і їхньої національної ідентичності. Особливу увагу приділено сучасній мові ненависті, що сприяє зростанню антагонізмів і суспільної поляризації, використовуючи як традиційні ЗМІ, так і соціальні мережі.

Одним із найпомітніших прикладів фальсифікації є також систематичне використання Росією теми фальсифікації української історії в країнах Європейського Союзу як інструменту гібридної війни. Кремлівські наративи експлуатують чутливі сюжети спільної історії України та її сусідів, – зокрема Волинську трагедію у відносинах з Польщею, образ «бандерівців» у Словаччині, питання угорської меншини на Закарпатті, аби посилювати міждержавні протиріччя та підірвати солідарність ЄС із Україною. Наукове значення дослідження полягає в осмисленні того, що історична дезінформація є не лише інструментом інформаційної війни, а й засобом впливу на колективну пам'ять, здатним довгостроково змінювати суспільні уявлення та політичні рішення.

Ключові слова: політика пам'яті, ЗМІ, історична дезінформація, фактчекінг, гібридна війна

Історію пишуть переможці – стара максима, яка протягом століть визначала тон і напрям історичних публікацій, тобто зображення подій з точки зору лише однієї сторони, суб'єктивна інтерпретація, що мала мотивувати до боротьби та досягнення перемоги. З роками це стало елементом пропаганди, а політика пам'яті – інструментом у руках пропагандистів. Формування союзів, створення соціальних і національних антагонізмів, сучасний історичний ревізіонізм – усе це в посткомуністичних країнах одразу після відновлення суверенітету мало на меті викриття брехні радянської історіографії, писаної в Москві. Однак останніми роками цей процес перетворився на свою карикатуру – на викривлену, патологічну гібридну форму, яка має на меті заперечення державності багатьох країн, їхньої культурної спадщини тощо. І все це відбувається в соціальних мережах і через нішеві «альтернативні», на перший погляд, видавництва. Сучасна політика пам'яті дедалі частіше переноситься в цифровий простір, де соціальні мережі та інформаційні портали стають головним інструментом формування історичних наративів. Це явище особливо помітне в контексті інформаційної війни навколо України. Фальшиві наративи, візуальні маніпуляції та переосмислення минулого слугують делегітимації української державності, підризу європейської солідарності та посиленню

політичних поділів усередині Європейського Союзу. У цьому контексті особливо важливою стає аналітика ролі медіа, фейкових новин та фактчекінгу в політиці пам'яті.

Польща, Угорщина і Словаччина – як держави Центрально-Східної Європи, що межують з Україною, – становлять цікавий приклад для аналізу. Кожна з них має свою специфіку історичної пам'яті, політичного досвіду та відносин з Україною. Польща стикається з напруженням навколо пам'яті про Волинську трагедію, Угорщина акцентує увагу на проблемі національних меншин у Закарпатті, а Словаччина є особливо вразливою до проросійських наративів, які апелюють до панславізму. У кожній з цих країн цифрові медіа та історична дезінформація відіграють різну роль, а ефективність фактчекінгу залежить від сили демократичних інституцій, незалежності ЗМІ та рівня поляризації суспільства.

Польща

Історія напруженості на лінії Польща–Україна така ж довга, як і їхня спільна історія. Різні, протилежні точки зору й оцінки історичних подій. Поміж обома країнами іскриться на багатьох рівнях, проте історія відіграє специфічну роль у міжнародних відносинах.

Останні два роки з'являється багато негативної та фальсифікованої історичної інформації про Україну, коли після ейфорійної хвилі гуманітарної допомоги (негайно після початку повномасштабної війни у 2022 р.) настанова змінилась на найбільшу в новітній історії хвилю ненависті, «hate speech» у соціальних мережах, фальсифікацій історії різними крайніми організаціями й видавництвами, через поширення цих сфальсифікованих матеріалів частиною блогерів, осіб, що позиціонують себе як фахівці з міжнародних відносин або «політиків» з YouTube і платформи X, політиків крайньої правіці, націоналістичних середовищ, фундаменталістів, а також звичайних користувачів інтернету, виступаючи в ролі «корисних ідіотів», які чи то з приватних причин, бажання підвищити власне его, чи просто бездумно повторюють і поширюють сфальсифіковані матеріали – передають далі пости

найрізнішого роду. Як той із «бандерівською шарпеткою» [sla_wo_mir87].

Найбільш значну роль у підриві української державності відіграла Друга Річ Посполита, зокрема крайня права Національна Демократія (ендеція)¹, Стронництво народове², ONR³, – усі ці угруповання заперечували «існування незалежної України», вважали українську меншину небезпечною для Польщі, активно прагнули полонізувати (не добровільно) українців. На їхніх постулатах, часто крайньо націоналістичних, будувалась риторика, що ніколи не існувала така країна, як Україна, ставилось під сумнів культурне надбання українців, особливо з Карпат.

Прикладом є книга др. Кристини Перадцької «На шляхах Лемківщини»⁴, у якій на багатьох сторінках відтворюються згадані кривдні наративи. Один із них уже на самому початку: твердження авторки, що на схід від Кросна (тепер – воєводство Підкарпатське)⁵ практично не існує цивілізації, – важко визначити, чи це з незнання, чи з умислу применшення, адже польський етнограф Роман Райнфус, подорожуючи українськими Карпатами у 1929–1938 рр., задокументував фотографічно ці території з їх жителями, описуючи їхній спосіб життя і культурне матеріальне надбання. Йому вдалося, хоча б на фото, зберегти край, знищений у 1947 р. в ході операції «Вісла». Однак публікація К. Перадцької, утримана в подібному тоні, вписувалась у політичну нарративну лінію того періоду.

Окремим типом боротьби з об'єктивністю, тобто інституційного знищення української точки зору, були газети, цензура, згадані репресії – це була спроба не лише втручання у свободу

¹ Польська Національна Демократія, скорочено – ендеція (Narodowa Demokracja, endecja, wszechpolacy) – польський політичний рух націоналістичного спрямування, заснований 1887 р.

² Стронництво народове (Stronnictwo Ludowe) – польська політична партія, створена 1931 р., на усіх рівнях пропагувала крайній антисемітизм, а українців вважала нацменшиною, яку треба асимілювати і окатоличити.

³ Obóz Narodowo-Radykalny – Національно-радикальний табір, екстремістське націоналістичне угруповання, засноване 1934 р.

⁴ Krystyna Pieradzka. Na szlakach Łemkowszczyzny. Kraków, 1939.

⁵ Польська Національна Демократія, скорочено – ендеція (Narodowa Demokracja, endecja, wszechpolacy) – польський політичний рух націоналістичного спрямування, заснований 1887 р.

слова, а й створення суб'єктивної історичної ревізії. Часто арештовувано журналістів і науковців, які публікували свої праці в україномовних періодичних виданнях, таких як «Наш Лемко» чи «Український Голос».

Використання драматичних епізодів історії:

Російська пропаганда в Польщі часто покликається на трагічні сторінки історії, особливо на Волинську різанину, щоб викликати почуття жалю, провини або ворожості до України [Spokesperson]. Ці наративи спотворюються: наприклад, стверджується, що українці й досі прославляють УПА чи Степана Бандеру, це має на меті представити їх як націоналістів або фашистів.

Російська дезінформація має на меті розділити союзні народи – поляків і українців – шляхом розпалювання страхів, образ та історичних претензій.

Метою також є послаблення внутрішньої підтримки України в Польщі – дезінформація впливає на громадську думку, посилює скептицизм щодо гуманітарної та військової допомоги, а також прийому біженців.

Словаччина

У цьому випадку історичних передумов значно менше, і до початку війни в інтернеті та медіа рідко приділялася увага українській (русинській) меншині в цій країні. Взаємини між двома країнами рідко базувалися на політиці пам'яті.

Проте новий уряд Роберта Фіцо, який відкрито виступає з антиукраїнською позицією, почав просувати багато «нових», але знайомих і контрверсійних теорій: головним чином про те, що допомога Україні зтягує Словаччину у війну. Сам Р. Фіцо висував тези про те, що в Україні «широко поширені українські нацисти» [Slovakian], що в українській армії є нацистські елементи [Ukrájina], а також, що «в Україні існують підрозділи, які використовують символіку, пов'язану з забороненими та небезпечними рухами» [Kyjev je sklamaný].

Головними векторами поширення антиукраїнських нарративів у Словаччині є чинний уряд і його прем'єр Роберт Фіцо, який не лише не приховує своєї ворожості до України, а й відкрито просуває російські наративи. Він також звинуватив словацькі мейнстрімні ЗМІ в тому, що ті нібито підтримують Україну й

поширюють дезінформацію про ситуацію в Україні [Dubóczy], оскільки медіанаратив не збігається з його власним світоглядом.

Новим явищем у політичному й суспільному дискурсі, зокрема в коментарях у соцмережах, таких як X, або під статтями – стало вживання слова «бандерівці» щодо українців у негативному, образливому сенсі. Раніше така риторика з'являлася переважно в польських медіа й соцмережах, однак останнім часом дедалі частіше трапляються дописи словацькою або чеською мовами, зокрема на X чи Threads, у стилі: «Сраних бандерівців треба гнати додому батою. Через два тижні маємо їм сказати – ДОСИТЬ!» [kamalanand.arya].

Угорщина

Угорські ЗМІ майже не використовують термін «бандерівці», однак наратив про «нацистів» обігрується регулярно. Як і у випадку Словаччини, головними векторами поширення антиукраїнських настроїв, побудованих на фальшивій історичній політиці, є уряд Угорщини. Уряд Орбана не лише відмовляється надавати допомогу Україні, блокує резолюції ЄС, а й поширює неправдиву інформацію, нібито перемога України у війні становить загрозу для Європи, як заявив міністр Петер Сіярто [Scheffer]. Схожу риторичку Віктор Орбан просуває через медіа, прикриваючись нібито «суспільними консультаціями» щодо вступу України до ЄС, у яких Україну подають як загрозу: імміграції, торгівлі людьми, злочинності тощо. Пропагандистські ЗМІ підкреслюють, що швидка інтеграція України означатиме прихід до Європи «контрабандистів, торгівців зброєю, торгівців людьми» [Verseck], мафіозних структур тощо. Це один напрям наративів. Інший – це імперські амбіції щодо Закарпаття та ревізійністська політика в стилі «Великої Угорщини», одержима ідея поділу України задля отримання прикордонних територій [A piece of Ukraine]. Роланд Цебер, український депутат угорського походження, докладно пояснює, чому вступ України до ЄС буде вигідним і для Угорщини, і для угорської меншини [Seber]. Залякування «нацизмом», який нібито загрожує угорській меншині, використання та інструменталізація цієї меншини у політичних цілях, загибель угорського добровольця

на фронті – і поширення фейку в угорських медіа, нібито це провина України. Фальсифікація історичних фактів, маніпуляція історією, зокрема сучасною, – одна з головних проблем угорського медіапростору.

Головними авторами таких заяв є політики. Проблема полягає в тому, що в Угорщині практично не існує альтернативних медіа. Уся медіасфера підпорядкована державі та контролюється урядом.

У цьому випадку для поширення фальсифікованої інформації навіть не потрібні боти чи соцмережі, адже весь медійний простір належить урядовим і проурядовим власникам (нові власники скупили незалежні ЗМІ, а ті, що не були скуплені, ліквідовано). Після ухвалення Закону про медіа «Media Act» [Frynia] у 2011 р. стало можливим накладати штрафи на мовників, якщо вважалося, що їхній контент «незбалансований». Кульмінація медіаконсолідації відбулася у 2018 р.

Дезінформація як зброя психологічно-інформаційних операцій у контексті маніпулювання фактами та історичною пам'яттю

Пропагандисти здавна використовували історію як знаряддя боротьби за вплив. Вибіркове подання фактів, напівправа, однобічне й упереджене висвітлення подій – усе це використовується для того, щоби грати на суспільних емоціях і управляти ними. Російська пропагандистська машина працює досконало, вона є однією з найкраще фінансованих у світі. Вона здійснює багаторівневий вплив і має широке охоплення. Медіапропаганда використовується Росією як інструмент гібридних дій проти України та її громадян уже багато років. Для цього застосовуються як традиційні канали комунікації – телебачення, радіо, преса, так і нові, що легше дозволяють охопити широку аудиторію, зокрема соціальні мережі.

Ферми тролів, боти, мова ворожнечі в соціальних мережах, діпфейки та використання ШІ для створення маніпулятивних відео, канали, що поширюють дезінформацію, – це дешеві, але ефективні інструменти, які активно застосовуються також для формування «вибраних» історичних наративів. А також для використання цих наративів з метою посилення суспільних антагонізмів.

Словаччина

Від 2024 р. помітна посилена хвиля російських атак та психологічно-інформаційного впливу в Польщі, Словаччині та Угорщині. Стаття Наталії Сіленської (EURACTIV.sk) аналізує вразливість Словаччини до дезінформації, особливо проросійської, а також роль уряду Роберта Фіцо в її посиленні. Це явище має системний характер і є частиною ширшої стратегії Російської Федерації, мета якої – не переконати суспільство в одній конкретній версії подій, а посіяти хаос і недовіру.

Вразливість Словаччини до російської пропаганди зумовлена трьома чинниками:

- високою схильністю суспільства вірити в теорії змови та низьким рівнем довіри до медіа (лише 25%);
- активністю проросійських гравців, зокрема російського посольства в Братиславі, яке є найактивнішим у ЄС на Facebook;
- проросійськими наративами у найвищих ешелонах влади.

Наталія Сіленська також зазначає, що риторика уряду базується, зокрема, на повторенні фальшивих тверджень, таких як нібито злочини «українських нацистів» на Донбасі, або на закликах до негайного миру, що розуміється як припинення військової підтримки Києва. На відміну від домінуючого в ЄС наративу, згідно з яким мир можливий лише через захист України, словацький уряд стверджує, що військова допомога лише затягує конфлікт [Silenská]. Петер Дубоці (Infosecurity.sk) підкреслює, що з 2014 р. у Словаччині закріпилася проросійська «п'ята колона», а агресивні дезінформаційні кампанії політиків показали уряду шлях до відновлення підтримки після політичних криз 2018–2020 рр.

Угорщина

Державні медіа, такі як TV2, HírTV, Duna Media, урядові ЗМІ (наприклад, Magyar Nemzet, регіональні газети, що належать до Mediaworks), часто повторюють наративи, що відповідають російському дискурсу. Використання емоцій та ідентичності: наративи, спрямовані на угорську меншину в Україні, – мовні права, культурні загрози – це елементи, що сильно резонують у середовищі угорської спільноти.

Штучне розмноження контенту: боти, вебсайти, соціальні мережі швидко поширюють історії, іноді копіюючи неперевірену або взятую з російських джерел неправдиву інформацію. Змішані повідомлення: пропаганда, дезінформація, маніпуляція інформацією – іноді новини містять суміш фактів і вигадки, де сумнівні твердження подаються так, ніби це перевірені факти.

Інституційна підтримка: державні агентства (наприклад Sovereignty Protection Office) публікують звіти про «інформаційні загрози», які часто визначають критичні щодо уряду наративи як іноземні або дестабілізуючі, замість ведення об'єктивної публічної дискусії.

Польща

Російська гібридна війна в Польщі триває вже багато років, із хвилеподібними періодами загострення. Після нічних атак дронів на Польщу Росія негайно розпочала дезінформаційну кампанію, головною метою якої стало покладання відповідальності на Україну за порушення кордонів.

Наративи стверджують, що атака – це «українська провокація», спрямована на втягування Польщі та НАТО у конфлікт.

Російські повідомлення також заперечують власну провину, ставлять під сумнів достовірність польських спецслужб і поширюють маніпулятивні зображення та карти.

Польські інституції попереджають, що ці дії є частиною гібридної війни проти демократії [Oświadczenie].

Висновки

Історія як інструмент пропаганди та дезінформації. Сучасна політика пам'яті стала одним із головних інструментів інформаційної війни. Історія – особливо її трагічні або суперечливі епізоди – використовується не для побудови спільної ідентичності чи примирення, а для маніпуляції громадською думкою. Росія інструменталізує минуле, аби дестабілізувати країни Центрально-Східної Європи, послабити солідарність з Україною та підважити її суверенітет. Поширеним механізмом є апеляція до таких подій, як Волинська трагедія, з метою викликати ворожість, страх або почуття провини.

Цифрові та соціальні медіа як головні канали впливу. Цифровий простір – насамперед соціальні мережі – відіграють ключову роль у перенесенні дезінформаційної боротьби в інтернет. Завдяки низьким витратам і великому охопленню, фальшиві наративи поширюються швидко й ефективно. У Польщі, Словаччині та Угорщині спостерігається явище «дикого» реінтерпретації історії – через альтернативні медіа, нішеві видавництва або псевдоекспертів у YouTube. Цей процес підтримується тролерамами, ботами, дипфейками та візуальними маніпуляціями, що мають сильний емоційний вплив на суспільство.

Різна вразливість країн регіону до російської пропаганди. Хоча Польща, Словаччина й Угорщина є сусідами України, їхня вразливість до російської дезінформації суттєво відрізняється. У Польщі головною проблемою є історичні ресентименти, зокрема довкола теми УПА. У Словаччині проросійські наративи проникли до риторики уряду, а низький рівень довіри до ЗМІ сприяє поширенню фейків. В Угорщині ж інформаційний простір централізований і підконтрольний державі, тому дезінформація надходить безпосередньо з офіційних джерел – уряду та провладних медіа.

Мета: послабити єдність Заходу та ізолювати Україну Кінцева мета російської інформаційної стратегії – не нав'язати одну «правильну» версію історії, а посіяти хаос, дезорієнтацію та взаємну недовіру. Удар спрямований проти єдності Європейського Союзу, суспільної довіри та готовності підтримувати Україну у військовому, гуманітарному й політичному вимірах. Через провокування суперечок – щодо історії, біженців чи військової допомоги – Росія намагається ізолювати Україну на міжнародній арені та підірвати демократичні основи її сусідів.

References

- A piece of Ukraine for Hungary, Break the Fake. (2024). *TVP WORLD*. <https://youtu.be/TDUr4WS8qaI> [in English].
- Ceber Roland. (2025). *Facebook*. <https://www.facebook.com/share/v/177AVzQoZc/?mibextid=wwXlfr> [in Hungarian].
- Dubóczy, P., Škríbová, S. (2023). Attacks against mainstream media dominate Slovak information space, military aid to Ukraine is still a prevalent topic. *Friedrich Naumann Foundation for Freedom*. <https://www.freiheit.org/central->

europe-and-baltic-states/attacks-against-mainstream-media-dominate-slovak-information-space [in English].

Frynia, Ł. (2018). Consolidation of the pro-government media in Hungary. *OSW*. <https://www.osw.waw.pl/en/publikacje/analyses/2018-12-06/consolidation-pro-government-media-hungary> [in English].

kamalanand.arya. (2025). *Threads*. https://www.threads.com/@kamalanand.arya/post/DO1oCZzCABS?xmt=AQF0wGyr0T_qfOuYR9xTz9ZZXYkUVsPAL_j1t7lSfK-bA&slof=1 [in Czech].

Kyjev je sklamaný z výrokov Fica o ukrajinských vojakoch, sú v rozpore s existujúcou spolupracou medzi krajinami. (2024). *SlovenskoAktualne*. <https://slovenskoaktualne.sk/nezaradene/kyjev-je-sklamany-z-vyrokov-fica-o-ukrajinskych-vojakoch-su-v-rozpore-s-existujucou-spolupracou-medzi-krajinami/> [in Slovak].

Oświadczenie Rady Konsultacyjnej ds. Odporności na Dezinformację Międzynarodową przy Ministrze Spraw Zagranicznych w związku z wtargnięciem obcych dronów w przestrzeń powietrzną Rzeczypospolitej Polskiej. (2025). *Serwis Rzeczpospolitej Polskiej*. <https://www.gov.pl/web/dyplomacja/oswiadczenie-rady-konsultacyjnej-ds-odpornosci-na-dezinformacje-miedzynarodowa-przy-ministrze-spraw-zagranicznych-w-zwiazku-z-wtargnieciem-obcych-dronow-w-przestrzen-powietrzna-rzeczypospolitej-polskiej?utm> [in Polish].

Scheffer, J. (2025). FM Szijjártó: ‘Ukraine is currently the threat’. *Hungarian Conservative*. <https://www.hungarianconservative.com/articles/current/ukraine-poland-disinformation-hungary-foreign-influence-nato/> [in English].

Silenská, N. (2025). Moscow's influence in Slovakia. How Disinformation about Ukraine become a tool of power. *visegradinfo.eu*. <https://visegradinfo.eu/index.php/national-policy-reports/661-moscow-s-influence-in-slovakia-how-disinformation-about-ukraine-became-a-tool-of-power?utm> [in English].

sla_wo_mir87 (2025). Masz nos z dumą. *Threads*. https://www.threads.com/@sla_wo_mir87/post/DO5x2FRCFNN?xmt=AQF0OII1gNU8cTgXBUM6Stkj7rC3YmzCUGYPxHc1bUkE4g&slof=1 [in Polish].

Slovakian prime minister believes Russia started war against Ukraine because of «rampant Ukrainian neo-Nazis» (2024). *UP24*. <https://www.pravda.com.ua/eng/news/2024/02/24/7443547/> [in English].

Spokesperson of the Minister-Special Services Coordinator. (2025). *Disinformation campaign against Poland*. : <https://www.gov.pl/web/special-services/the-lies-of-russian-propaganda> [in English].

Ukrajina vyjadřila sklamanie z výrokov Fica o fašizme v jej armáde. (2024). *Topky.sk*. <https://www.topky.sk/cl/10/2849035/Ukrajina-vyjadřila-sklamanie-z-vyrokov-Fica-o-fasizme-v-jej-armade> [in Slovak].

Verseck, K. (2025). Orban to continue anti-Ukrainian course after ‘referendum’ *DW*. <https://www.dw.com/en/orban-to-continue-anti-ukrainian-course-after-referendum/a-73063866> [in English].

Delfina Ertanowska

University of Information Technology and Management in Rzeszow
(Rzeszów, Poland)
EPISThinTanke.V.
(Munich, Germany)

**MEDIA AND MEMORY POLITICS IN THE DIGITAL AGE: THE
CHALLENGE OF FAKE NEWS AND THE ROLE
OF FACT-CHECKING IN THE CONTEXT OF HISTORICAL
DISINFORMATION ABOUT THE FALSIFICATION
OF UKRAINIAN HISTORY IN THE EU**

In the digital age, mass media have become key actors in shaping memory politics, as they serve as the main platform through which societies construct and transmit interpretations of the past. However, the dynamic nature of the online environment creates favorable conditions for the spread of fake news, manipulation, and historical disinformation.

This article addresses the issue of historical falsification using the example of ethnic Ukrainian lands that are now part of Poland, Slovakia, and Hungary. It also examines the historical policies of these countries aimed at minimizing or distorting both the ethnic origins of their indigenous populations and their national identity. Particular attention is given to the modern language of hatred, which fuels growing antagonisms and societal polarization through both traditional media and social networks.

One of the most prominent examples of such falsification is the systematic use by Russia of the topic of Ukrainian history distortion in EU countries as a tool of hybrid warfare. Kremlin narratives exploit sensitive themes from the shared history of Ukraine and its neighbors – such as the Volyn tragedy in relations with Poland, the image of «Banderites» in Slovakia, and the issue of the Hungarian minority in Zakarpattia – in order to exacerbate interstate tensions and undermine EU solidarity with Ukraine.

The scientific significance of the study lies in understanding that historical disinformation is not only a tool of information warfare but also a means of influencing collective memory, capable of shaping public perceptions and political decisions in the long term.

Keywords: memory politics, media, historical disinformation, fact-checking, hybrid warfare.

Стаття надійшла 29.10.2025

Прийнято 18.11.2025

Опубліковано on-line 22.12.2025